

HISTORIAN KIELITIETOINEN OPPIMATERIAALI

Luku 6: Suomi ja demokratia

Pilvi Orasuo
Kaisa Kauhanen
Elina Pentikäinen

TAMPERE

HISTORIAN KIELITIETONEN OPPIMATERIAALI

Tämä materiaali on tarkoitettu yläkoulun valmistavan luokan opetukseen. Materiaalissa on yläkoulun seitsemännen luokan historian sisältöjä. Materiaalia voi käyttää myös alaspäin eriyttävänä materiaalina seitsemännen luokan oppilailla.

Luku 6: Suomi ja demokratia

- Suomi ja demokratia
- Venäjä haluaa olla vahvempi
- Ensimmäiset eduskuntavaalit

Luku 1: Mitä historia on?

Luku 2: Suomesta tulee osa Venäjää

Luku 3: Suomi 1800-luvulla

Luku 4: Teollistuminen muuttaa maailmaa

Luku 5: Imperialismi - Eurooppalaiset valloittavat maailmaa

Luku 6: Suomi ja demokratia

Luku 7: Ensimmäinen maailmansota

Tekstit ja tehtävät: Pilvi Orasuo, Kaisa Kauhanen, Elina Pentikäinen

Piirroskuvat: Aatu Seppänen

Valokuvat: Finna.fi

Julkaisuvuosi: 2025

TAMPERE

LUKU 6: SUOMI JA DEMOKRATIA

Suomi on demokraattinen valtio

Suomi on demokratia. Demokratia tarkoittaa, että kansalaiset saavat valita hallitsijan. Hallitsija valitaan vaaleilla. Suomea hallitsee presidentti. Suomen tärkeät päätökset tekee eduskunta. Eduskunta valitaan eduskuntavaaleilla.

Sanasto:
demokraattinen
demokratia
valita 5
eduskunta
eduskuntavaaleilla,
eduskuntavaalit

Tehtävät

1. Lue teksti ja vastaa kysymyksiin.

a. Mitä demokratia tarkoittaa?

b. Kuka hallitsee Suomea? _____

c. Mikä tekee Suomen tärkeät päätökset? _____

d. Miten eduskunta valitaan?

Käy suomen eduskunnan sivuilla:
<https://www.eduskunta.fi>

Suomen vaakunassa on leijona.
Vaakuna on 1800-luvulta.
(Turun museokeskus)

Venäjä haluaa olla vahvempi

Venäjä oli iso valtio, jossa oli paljon erilaisia ihmisiä ja kulttuureja. Suomi kuului Venäjään 1800-luvulla, mutta Suomi päätti omista asioistaan.

Venäjä halusi maastaan vahvemman ja yhtenäisen. Venäjä yritti tehdä Suomesta venäläisemmän. Kadun kyltteihin tuli venäläiset nimet. Kouluissa opetettiin venäjän kieltä. Suomalaiset liittyivät Venäjän armeijaan. Venäjän Keisari Nikolai II halusi, että suomen lait säädetään Venäjällä. Sanomalehtiä sensuroitiin. Lehdessä ei saanut kirjoittaa tekstejä, jotka vastustivat Venäjää.

Suomessa ihmiset olivat tyytymättömiä. Osa suomalaisista vastusti muutoksia. Kansa oli levoton. Työntekijät olivat lakossa. He eivät tehneet työtä. Kansa oli tyytymätön, koska se ei voinut päättää asioista. Säädöt päättivät asioista. Kansa vaati uutta eduskuntaa. Venäjän keisari Nikolai II suostui.

Sanasto:

vahvemman, **vahva**
yhtenäisen, **yhtenäinen**
kadun, **katu**
kyltteihin, **kyltti**
nimet, **nimi**
opetettiin, **opettaa 1**
kieltä, **kieli**
liittyivät, **liittyä 1**
säädetään, **säätää 1**
sanomalehtiä, **sanomalehti**
sensuroitiin, **sensuroida 2**
tekstejä, **teksti**
vastustivat, **vastustaa 1**
tyytymättömiä, **tyytymätön**
muutoksia, muutos
kansa
levoton
lakossa, **lakko**

Tehtävät

1. Lue teksti "Venäjä haluaa olla vahvempi". Vastaa kysymyksiin.

a. Millainen valtio Venäjä oli?

b. Mitä Venäjä halusi?

c. Mitä Venäjä yritti tehdä?

d. Miksi suomalaiset olivat tyytymättömiä?

e. Mitä suomalaiset vaativat?

2. Miten Venäjä yritti tehdä Suomesta venäläisemmän? Valitse oikein tai väärin.

a. Kouluissa opetettiin venäjän kieltä.	oikein / väärin
b. Suomalaiset liittyivät Ruotsin armeijaan.	oikein / väärin
c. Kadun kylttien nimet kirjoitettiin englanniksi.	oikein / väärin
d. Suomen lait säädettiin Venäjällä.	oikein / väärin
e. Sanomalehdissä sai kirjoittaa kaikesta.	oikein / väärin
f. Suomalaiset olivat tyytyväisiä muutoksiin.	oikein / väärin

3. Kirjoita puuttuva verbi viivalle.

- a. Suomi _____ Venäjään 1800-luvulla, mutta Suomi _____ omista asioistaan.
- b. Venäjä _____ tehdä Suomesta venäläisemmän.
- c. Kadun kyltteihin _____ venäläiset nimet.
- d. Kouluissa _____ venäjän kieltä.
- e. Suomalaiset _____ Venäjän armeijaan.
- f. Sanomalehtiä _____.
- g. Lehdessä _____ kirjoittaa tekstejä, jotka _____ Venäjää.

Kuva
äänestyspaikasta
1906-1907.
(Museovirasto)

Ensimmäiset eduskuntavaalit

Vuonna 1907 Suomessa järjestettiin ensimmäiset eduskuntavaalit. Kaikki ihmiset saivat äänestää. Myös naiset ja köyhät miehet saivat äänestää. Kaikilla yli 24-vuotiailla oli yksi ääni. Kaikki saivat olla ehdolla vaaleissa. Suomeen tuli eduskunta. Eduskuntaan valittiin 19 naista. Yhteensä ihmisiä valittiin 200.

Vaaleissa äänestettiin ehdokkaita. Ehdokkaat kuuluvat puolueisiin. Ihmiset ajattelevat puolueissa samalla tavalla. Esimerkiksi Sosialidemokraattinen puolue (SDP) oli työntekijöiden puolella. Ruotsalainen kansanpuolue (RKP) oli ruotsinkielisten puolella. Nykyään Suomessa on paljon eri puolueita. Niillä on paljon erilaisia mielipiteitä.

Nykyään eduskuntaan valitaan 200 ihmistä. He ovat **kansanedustajia**. Kansalaiset äänestävät vaaleilla kansanedustajat eduskuntaan. Kansanedustajat päättävät Suomen asioista. Kansanedustajat ovat töissä eduskuntatalolla. Eduskuntatalo sijaitsee Helsingissä.

Venäläistämiskausia oli kaksi. Ne loppuivat, kun Suomi itsenäistyi vuonna 1917.

Sanasto:

järjestettiin, **järjestää**
kaikki
äänestää, **äänestää 1**
yli
ääni
olla ehdolla 3
vaaleissa, **vaalit**
yhteensä
ehdokkaita, **ehdokas**
kuuluvat, **kuulua 1**
puolueisiin, **puolue**
samalla tavalla
olla jonkun puolella 3
mielipiteitä, **mielipide**
nykyään
kansanedustajia, **kansanedustaja**
kansalaiset, **kansalainen**
eduskuntatalolla, **eduskuntatalo**
sijaitsee, **sijaita 5**

Konjunktiot aloittavat sivulauseen

että - yhdistää
jotta - sitä varten
koska - ilmaisee syytä
kun - ilmaisee aikaa
jos - ilmaisee ehtoa
vaikka - jostain huolimatta

Tehtävät

1. Lue teksti "Ensimmäiset eduskuntavaalit". Vastaa kysymyksiin.

- a. Milloin Suomen ensimmäiset eduskuntavaalit järjestettiin? _____
- b. Ketkä saivat äänestää eduskuntavaaleissa?

- c. Kuinka monta ihmistä valittiin eduskuntaan? _____
- d. Kuinka monta naista valittiin eduskuntaan? _____
- e. Mitä tarkoittaa puolue?

- f. Mitä kansanedustajat tekevät?

- g. Missä eduskuntatalo sijaitsee? _____
- h. Milloin Suomi itsenäistyi? _____

2. Suomen nykyiset eduskuntapuolueet. Yhdistä puolue ja logo. Kirjoita kirjain viivalle.

- ____ Sosialidemokraattinen puolue (SDP)
- ____ Keskusta (Kesk.)
- ____ Kokoomus (Kok.)
- ____ Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- ____ Kristillisdemokraatit (KD)
- ____ Vihreä liitto (Vihr.)
- ____ Vasemmistoliitto (Vas.)
- ____ Perussuomalaiset (PS)
- ____ Liike Nyt (Liik.)

3. Etsi tietoa internetistä. Vastaa kysymyksiin.

- a. Kuka on Suomen presidentti? _____
- b. Kuka on Suomen pääministeri? _____
- c. Mitkä puolueet ovat Suomen hallituksessa?

4. Lue teksti "Ensimmäiset eduskuntavaalit". Kirjoita puuttuva sana viivalle.

- a. Vuonna _____ Suomessa järjestettiin ensimmäiset eduskuntavaalit.
_____ ihmiset saivat äänestää.
- b. Suomeen tuli _____. Eduskuntaan valittiin 19 _____. Yhteensä ihmisiä valittiin _____.
- c. _____ äänestävät vaaleilla _____ eduskuntaan. Kansanedustajat _____ Suomen asioista. Kansanedustajat ovat töissä _____. Eduskuntatalo sijaitsee _____.
- d. Suomi _____ vuonna 1917.

5. Valokuva A:ssa on naiskansanedustaja. Kuva B on pilapiirros ensimmäisistä naiskansanedustajista vuodelta 1906.

Millaisena pilapiirros B esittää naiskansanedustajan työn? Kirjoita viivoille.

A

Museovirasto

B

Federley, Alex, Museovirasto

6. Opettele äänestyssanoja.

a. Käännä laatikon sanat.

b. Katso kuvaa. Kirjoita oikea numero sanan perään.

_____	äänestyskoppi	_____
_____	ääni	_____
_____	vaalitoimitsija	_____
_____	vaaliuurna	_____

7. Mitä kuvassa tapahtuu? Kirjoita kuvasta sanoja tai virkkeitä.

8. Katso kuvaa. Valitse oikein tai väärin.

- a. Mies seisoo ikkunan vieressä.
- b. Nainen laittaa äänen vaaliurna.
- c. Äänestyskoppi on tyhjä.
- d. Vaalitoimitsija istuu tuolilla.
- e. Nainen ja mies jonottavat.
- f. Huoneessa on neljä tuolia.
- g. Huoneessa ei ole pöytää.
- h. Vaaliurna on musta.
- i. Kuvassa on yö.
- j. Äänestyskoppi on valkoinen.
- k. Miehet katsovat, kun nainen äänestää.
- l. Vaalitoimitsijalla on vihreä paita.
- m. Vaalitoimitsija kirjoittaa kirjaan.
- n. Kuvassa on seitsemän ihmistä.

oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin
oikein / väärin

9. Taivuta verbiä. Kirjoita taulukkoon.

a. järjestää 1

Persoona-pronomini	Preesens positiivinen	Preesens negatiivinen	Imperfekti positiivinen	Imperfekti negatiivinen
minä				
sinä	<i>järjestät</i>			<i>et järjestänyt</i>
hän			<i>järjesti</i>	
me				
te		<i>ette järjestä</i>		
he				

b. äänestää 1

Persoona-pronomini	Preesens positiivinen	Preesens negatiivinen	Imperfekti positiivinen	Imperfekti negatiivinen
minä				<i>en äänestänyt</i>
sinä			<i>äänestit</i>	
hän				
me		<i>emme äänestä</i>		
te	<i>äänestätte</i>			
he				